

Opinie & analyse

Goede score, geen vrienden

Voor zowel de N-VA als de PS is de te volgen strategie duidelijk. Alleen zitten beide partijen met hetzelfde probleem, schrijft **PASCAL DELWIT**: het gebrek aan de nodige partners om hun plan gerealiseerd te krijgen. En dat geldt misschien nog meer voor de N-VA dan voor de PS.

Iets minder dan twee dagen na de sinuïng van de stembureaus kennen we - eindelijk - de volledige uitslag. Hij verdient een uiterst genuanceerde analyse. Maar op het vlak van de coalitievorming komen twee grote scenario's duidelijk naar voren. Ze werden trouwens al op de verkiezingsavond impliciet verwoord.

Het scenario-De Wever

Het eerste is het voorstel van Bart De Wever: in de Vlaamse regering een rechtse meerderheid tot stand brengen en die als hefboom gebruiken voor een soortgelijke federale coalitie. Dat veronderstelt dat om

te beginnen de Vlaamse partners worden overtuigd, en dan vooral CD&V, dat de neoliberale standpunten van de N-VA niet ziet zitten en niet meteen belang lijkt te hebben bij een dergelijke operatie. Dat geldt zeker voor Kris Peeters.

Maar dat is nog niets vergeleken bij de overredingskracht die Bart De Wever aan de dag zou moeten leggen om de Franstalige actoren te overtuigen. Weinig elementen lijken in zijn voordeel te spelen. De MR en het CDH hebben met 29 van de 63 zetels geen meerderheid op de Franstalige taalrol. Dat is op zich niet onoverkomelijk, maar het is niet alles. Bij de MR heeft Didier Reynders, die het meest openstaat voor het scenario van De Wever, in Brussel een symbolische nederlaag geleden tegen de PS, die niet alleen in het Gewest maar ook in de Kamer de sterkste is geworden. Tegelijkertijd kan Reynders' vijand binnen de partij, Charles Michel, praten op een politieke overwinning: de vooruitgang van de partij in Wallonië.

Voor de MR en het CDH is een coalitie met de N-VA alleen denkbaar als er geen institutionele dimensie op de agenda staat

Het CDH heeft met 14 procent van de stemmen in Wallonië een nieuw diepdepunt bereikt en zal weinig geneigd zijn tot ingewikkelde politieke experimenten. Bovendien kan het tijdens de campagne geen enkele andere grote Franstalige partij zich zo steek tegen de N-VA. Op de vooravond van de verkiezingen noemde Francis Delporte de N-VA racistisch, een mening die werd bijgetreden door partijvoorzitter Benoît Lutgen. Het lijkt dus moeilijk denkbaar dat het CDH in een regering met de N-VA stapt.

Er zijn er nog twee elementen. Voor de MR en het CDH is een coalitie met de Vlaams-nationalisten alleen denkbaar als er geen enkele institutionele dimensie op de agenda staat. Maar dat is niet zo: de N-VA zal geen federale regering vormen zonder een minimale institutionele agenda - dat is tenslotte een van haar hoofddoelen. Daarnaast zou het niet meevallen om in de gefede-

reerde entiteiten een rechtse coalitie tot stand te brengen. De MR en het CDH zouden in het Waals Gewest een meerderheid van slechts één zetel hebben. In Brussel en het parlement van de Franse Gemeenschap zouden ze het FDP nodig hebben om een meerderheid te vormen.

Het scenario-Di Rupo

Het tweede scenario kregen we op de verkiezingsavond van Elio Di Rupo te horen: een terugkeer van de ontslagnemende meerderheid. Volgens de parlementaire rekenkunde kan dat. Bovendien hebben CD&V, SP.A en Open VLD nu een meerderheid op de taalrol van de Kamer. Maar ook daar zijn er problemen: een coalitie van de drie partijen zou slechts één krappe meerderheid hebben in het Vlaams Parlement (64 zetels op 124) en in het Franstalige kamp is er weinig enthousiasme voor een traditionele driepartijene coalitie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waals Gewest.

Voorts kunnen CD&V en Open VLD moeilijk de N-VA zomaar naar de oppositie verwijzen en Elio Di Rupo weer premier laten worden.

Het probleem is dat de socialistische familie de grootste van het koninkrijk is en dat CD&V, die in deze potentiële coalitie de grootste Vlaamse partij zou zijn, vijf zetels minder heeft dan de PS. De christendemocratische politieke familie is ook maar de derde grootste van het land. Het wordt een ingewikkelde rekensom en het blijft de vraag of de PS bereid zal zijn om in ruil voor een federale regering het premierschap af te staan.

Elio Di Rupo zou waarschijnlijk graag bijtekenen, maar heeft zich er in de campagne voor gehoeft om te zeggen dat hij zichzelf wil opvolgen. De PS heeft haar hoofd doel trouwens heel duidelijk gesteld: een rechtse regering voorkomen. Ze

zal het premierschap niet graag afstaan, maar zal daar wel toe bereid zijn als het nodig is om haar doel te bereiken. Als rationele keuze is het niet eens zo complex. Als de PS haar deelname laat afhangen van de aanwezigheid van Elio Di Rupo in de Wetstraat 16, loopt ze gevaar én het premierschap te mislopen én een rechtse regering te krijgen.

Pascal Delwit
Politicooloog verbonden aan de UBr

BRIEF VAN DE DAG

Vertalen is mensenwerk

In de column van Dominique Deckmyn over Netflix (*DS 24 mei*) heeft één zin mijn aandacht getrokken: 'Dat had ook Amazon, Google of Microsoft kunnen zijn. Tot voor kort heb ik nog stellig horen beweren dat al die spelers nooit naar het kleine, ingewikkelde België zouden komen. Of dat ze nooit het budget zouden hebben om al hun programma's in het Nederlands te ondertitelen (ondertitussen wordt die ondertiteling bijna vol-automatisch gemaakt)'.

Ik weet niet wat hij bedoelt met 'bijna vol-automatisch en het is me ook niet duidelijk naar welke ondertiteling hij verwijst. Die van spelers als Netflix, Amazon, Google en Microsoft? Of naar ondertiteling in het al-

De VRT en andere spelers op de Vlaamse en Nederlandse onder-titelmarkt gebruiken geen vertaalcomputers

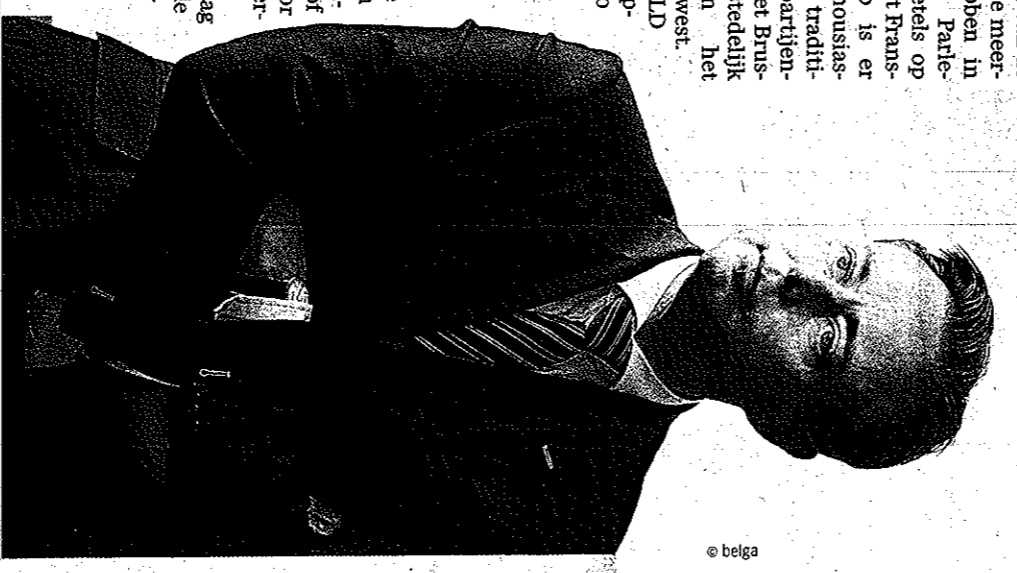
gemeen in het Nederlandse taalgebied? In beide gevallen zou ik de bewering willen tegenspreken. Op de VRT, en voor zover ik weet ook bij de andere grote spelers op de Vlaamse en Nederlandse ondertitelmarkt, is ondertiteling mensen- en maatwerk. We gebruiken geen vertaalcomputers. Dat het ondertitelandschap steeds meer

evolueert naar automatisering, is een feit. Het Nederlandse inVision Ondertiteling experimenteert met machinevertaling, maar levert nog mensenwerk. Het Amerikaanse Sfera Studios maakt gebruik van Google Translate, waarbij de vertaler de keuze heeft of hij de voorgestelde vertaling al dan niet aanvaardt. Datzelfde Sfera Studios start in voor een deel van de ondertiteling voor Netflix. Het merendeel van de ondertitels van Netflix wordt gelanceerd door ondertitelbedrijven, als Broadcast Text International (dat ook nog geen gebruik maakt van vertaalsoftware), of komt uit archieven. Steeds vaker zijn vertalingen voor de commerciële markt het werk van de ge-

wone kijker. Helaas vaak met gevolgen voor de kwaliteit. Vertalen/ondertitelen is een vak, dat wordt wel eens vergeeten. Met die ontwikkelingen gaan wij voorlopig niet mee. Als het van mij afhangt, is voorlopig voor de VRT nog een lange tijd. Correct en vlot vertalen, interpreteren en nuanceren blijft iets van mensen, niet van software.

Sara Brouckaert
Eindredacteur vertaling, open ondertiteling en programmabewerking bij de VRT

Goede score, geen vrienden

Voor zowel de N-VA als de PS is de te volgen strategie duidelijk. Alleen zitten beide partijen met hetzelfde probleem, schrijft **PASCAL DELWIT**: het gebrek aan de nodige partners om hun plan gerealiseerd te krijgen. En dat geldt misschien nog meer voor de N-VA dan voor de PS.

Iets minder dan twee dagen na de sluiting van de stembureaus kennen we - eindelijk - de volledige uitslag. Hij verdient een uiterst genuanceerde analyse. Maar op het vlak van de coalitievorming komen twee grote scenario's duidelijk naar voren. Ze werden trouwens al op de verkiezingsavond impliciet verwoord.

Het scenario-De Wever

Het eerste is het voorstel van Bart De Wever: in de Vlaamse regering een rechtse meerderheid tot stand brengen en die als hefboom gebruiken voor een soortgelijke federale coalitie. Dat veronderstelt dat om

te beginnen de Vlaamse partners worden overtuigd, en dan vooral CD&V, dat de neo-liberale standpunten van de N-VA niet ziet zitten en niet meteen belang lijkt te hebben bij een dergelijke operatie. Dat geldt zeker voor Kris Peeters.

Maar dat is nog niets vergeleken bij de overredingskracht die Bart De Wever aan de dag zou moeten leggen om de Franstalige actoren te overtuigen. Weinig elementen lijken in zijn voordeel te spelen. De MR en het CDH hebben met 29 van de 63 zetels geen meerderheid op de Franstalige taalrol. Dat is op zich niet onoverkomelijk, maar het is niet alles. Bij de MR heeft Didier Reynders, die het meest openstaat voor het scenario van De Wever, in Brussel een symbolische nederlaag geleden tegen de PS, die niet alleen in het Gewest maar ook in de Kamer de sterkste is geworden. Tegelijkertijd kan Reynders' vijand binnen de partij, Charles Michel, prat gaan op een politieke overwinning: de vooruitgang van de partij in Wallonië.

Het CDH heeft met 14 procent van de stemmen in Wallonië een nieuw dieptepunt bereikt en zal weinig geneigd zijn tot ingewikkelde politieke experimenten. Bovendien kannte tijdens de campagne geen enkele andere grote Franstalige partij zich zo sterk tegen de N-VA. Op de vooravond van de verkiezingen noemde Francis Delpérée de N-VA racistisch, een mening die werd bijgetreden door partijvoorzitter Benoît Lutgen. Het lijkt dus moeilijk denkbaar dat het CDH in een regering met de N-VA stapt.

Er zijn er nog twee elementen. Voor de MR en het CDH is een coalitie met de Vlaams-nationalisten alleen denkbaar als er geen enkele institutionele dimensie op de agenda staat. Maar dat is niet zo: de N-VA zal geen federale regering vormen zonder een minimale institutionele agenda - dat is tenslotte een van haar hoofddoelen. Daarnaast zou het niet meevallen om in de gefede-

reerde entiteiten een rechtse coalitie tot stand te brengen. De MR en het CDH zouden in het Waals Gewest een meerderheid van slechts één zetel hebben. In Brussel en het parlement van de Franse Gemeenschap zouden ze het FDF nodig hebben om een meerderheid te vormen.

Het scenario-Di Rupo

Het tweede scenario kregen we op de verkiezingsavond van Elio Di Rupo te horen: een terugkeer van de ontslagnemende meerderheid. Volgens de parlementaire rekenkunde kan dat. Bovendien hebben CD&V, SP.A en Open VLD nu een meerderheid op de taalrol van de Kamer. Maar ook daar zijn er problemen: een coalitie van de drie partijen zou slechts een krappe meerderheid hebben in het Vlaams Parlement (64 zetels op 124) en in het Franstalige kamp is er weinig enthousiasme voor een traditionele driepartij-coalitie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waals Gewest.

Voor de MR en het CDH is een coalitie met de N-VA alleen denkbaar als er geen institutionele dimensie op de agenda staat

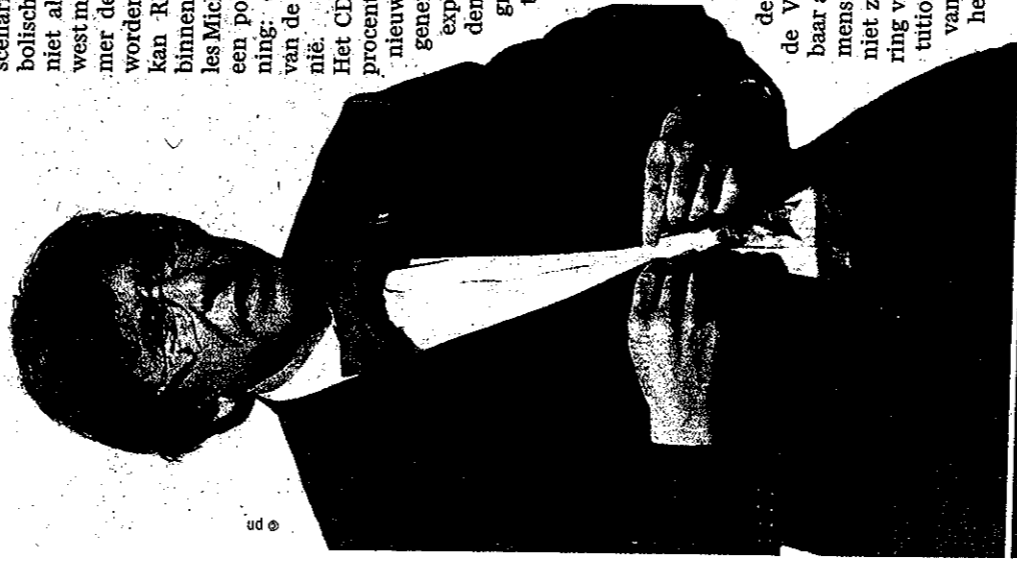
Voorts kunnen CD&V en Open VLD moeilijk de N-VA zomaar naar de oppositie verwijzen en Elio Di Rupo weer premier laten worden. Het probleem is dat de socialistische familie de grootste van het koninkrijk is en dat CD&V, die in deze potentiële coalitie de grootste Vlaamse partij zou zijn, vijf zetels minder heeft dan de PS. De christendemocratische politieke familie is ook maar de derde grootste van het land. Het wordt een ingewikkelde rekensom en het blijft de vraag of de PS bereid zal zijn om in ruil voor een federale regering het premierschap af te staan.

Elio Di Rupo zou waarschijnlijk graag bijtekenen, maar heeft zich er in de campagne voor gehoeven om te zeggen dat hij zichzelf wil opvolgen. De PS heeft haar hoofddoel trouwens heel duidelijk gesteld: een rechtse regering voorkomen. Ze

zal het premierschap niet graag afstaan, maar zal daar wel toe bereid zijn als het nodig is om haar doel te bereiken. Als rationale keuze is het niet eens zo complex. Als de PS haar deelname laat afhangen van de aanwezigheid van Elio Di Rupo in de Wetstraat 16, loopt ze gevaar én het premierschap te mislopen én een rechtse regering te krijgen.

Pascal Delwit
Politicooloog, verbonden aan de ULB

Sara Brouckaert
Eindredacteur vertaling, open
onderdeling en programmabe-
werking bij de VRT

BRIEF VAN DE DAG

Vertalen is mensenwerk

In de column van Dominique Deckmyn over Netflix (*DS 24 met*) heeft één zin mijn aandacht getrokken: 'Dat had ook Amazon, Google of Microsoft kunnen zijn.' Tot voor kort heb ik nog stellig horen beweren dat al die spelers nooit naar het kleine, ingewikkelde België zouden komen. Of dat ze nooit het budget zouden hebben om al hun programma's in het Nederlands te ondertitelen (ondertussen wordt die ondertiteling bijna vol-automatisch gemaakt).

Ik weet niet wat hij bedoelt met 'bijna vol-automatisch' en het is me ook niet duidelijk naar welke ondertiteling hij verwijst. Die van spelers als Netflix, Amazon, Google en Microsoft? Of naar ondertiteling in het al-

De VRT en andere spelers op de Vlaamse en Nederlandse onder-titelmarkt gebruiken geen vertaalcomputers

gemeen in het Nederlandse taalgebied? In beide gevallen zou ik de bewering willen tegenspreken. Op de VRT, en voor zover ik weet ook bij de andere grote spelers op de Vlaamse en Nederlandse ondertitelmarkt, is ondertiteling mensen- en maatwerk. We gebruiken geen vertaalcomputers. Dat het ondertitellandschap steeds meer

evolueert naar automatisering, is een feit. Het Nederlandse inVision Ondertiteling experimenteert met machinevertaling, maar levert nog mensenwerk. Het Amerikaanse Sfera Studios maakt gebruik van Google Translate, waarbij de vertaler de keuze heeft of hij de voorgestelde vertaling al dan niet aanvaardt. Datzelfde Sfera Studios staat in voor een deel van de ondertiteling voor Netflix. Het merendeel van de ondertitels van Netflix wordt geleverd door ondertitelbedrijven als Broadcast Text International (dat ook nog geen gebruik maakt van vertaalsoftware), of komt uit archieven. Steeds vaker zijn vertalingen voor de commerciële markt het werk van de ge-

wone kijker. Helaas vaak met gevolgen voor de kwaliteit. Vertalen/ondertitelen is een vak, dat wordt wel eens vergeten.

Met die ontwikkelingen gaan wij voorlopig niet mee. Als het van mij afhangt, is 'voorlopig' voor de VRT nog een lange tijd. Correct en vlot vertalen, interpreteren en nuanceren blijft iets van mensen, niet van software.

Sara Brouckaert
Eindredacteur vertaling, open
onderdeling en programmabe-
werking bij de VRT